

**PROFESYONEL FUTBOLDA SAKATLANAN OYUNCU
PSİKOLOJİSİ VE KULÜPLER TARAFINDAN SAĞLANAN
HİZMETLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Metin KAYA *
Kadir GÖKDEMİR *

ÖZET

Bu çalışma profesyonel futbolda sakatlanan oyuncuların psikolojik problemlerinin araştırılması ve kulüpler tarafından sağlanan hizmetlerin değerlendirilmesi amacıyla yöneliktir. Çalışmada, Ankara bölgesinde profesyonel futbol liglerinde yer alan Ankaragücü, Gençlerbirliği ve Keçiörengücü Spor Kulübü futbolcularına bir anket uygulanmış ve araştırma grubu tesadüfi olarak belirlenmiştir. Araştırma grubu 50 profesyonel futbolcudan oluşmuştur. Grubun yaş ortalaması 25 olarak belirlenirken, futbolcuların futbola başlama yaş ortalaması ise 14 (uçdeğerler 7-19 arası) olarak tespit edilmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda, araştırma grubunda yer alan sporcuların tamamına yakınının (%96) kulüplerinde psikolojik danışmanlık hizmetlerinin ve psikolojik danışmanın bulunmadığı, %56'sının ise sakatlıkları süresince psikolojik tedavi görmedikleri belirlenmiştir. Sakatlanan sporcuların büyük bir kısmının sakatlıklarından dolayı takıma girememe korkusu ya da taraftar tepkisinden çekinme nedeniyle sakatlıklarını gizlemeyi düşünmedikleri tespit edilmiştir.

Sakatlanan sporcuların çok önemli bir kısmı (%76), sakatlıkları süresince tekrar sağlıklarına kavuşmayı düşünmektedirler. Bu sporculara sakatlıkları süresince olumlu konuşmaların yapıldığı, bu konuşmaları %29'luk oranla tedavi eden doktorun, %29'luk oranla arkadaşlarının, %25'lik oranla antrenörlerinin yaptığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Spor Psikolojisi, Spor Sakatlıkları

**A STUDY ON PSYCHOLOGY OF INJURED PROFESSIONAL
SOCCER PLAYERS AND HEALTH DUTIES SUPPLIED BY CLUBS.**

ABSTRACT

The purpose of this study to investigate psychological problems of injured professional soccer players and to determine duties supplied by clubs. In this study 50 soccer players participated as subject that were randomly selected from Ankaragücü, Gençlerbirliği and Keçiörengücü Clubs. A questionnaire was applied to the players. Mean age of the subjects was 25 and mean beginning age of players to the soccer was 14 (minimum 7, maximum 19 years).

At the end of the study, the clubs had no psychological advisor (96%) and more than of players (56%) didn't have psychological treatment while they were injured the most of the player didn't hide their injuries in spite of being away from team (70%) and reaction of spectators (84%).

The major of the players (%76) thought while they were injured that either they can play football again or not. The rate persons who talked with injured players was determined as doctor 29% team-mate 29%, trainers 25%.

Key Words: Soccer, Sports Psychology, Sports Injuries.

GİRİŞ VE AMAÇ

İçinde bulunduğumuz çağda spor, hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Sportif aktivitelerde yer alma, insanın kişiliğini geliştirmede ve günlük hayatımızda artarak devam eden streslerden kurtulma açısından oldukça önemlidir. Spor, insanın kendi kendisini disiplinle etmesine, karşılaşılabilecek psikolojik ve fizyolojik problemlerin yenilmesine yardım eder.

Sporun vazgeçilmez bir parçası olan spor psikolojisi kapsamı içinde idareci, antrenör ve sporculara yarışma ortamında önemli görevler düşmektedir. Bunların bir bütün halinde çalışması verimi artıracaktır.

Sporcuların kişilik özelliklerine bakıldığında çeşitli tipler göze çarpmaktadır. Yapı olarak neşeli, güvenli ve optimistik sporcu tipi, ki bu tip kişiler dışa dönük ve daha çok, iyi bir liderin özelliklerine sahiptirler. Herşeyi hafife alan, bazan ihmalkar olan, motivasyonu az ve fiziksel yeteneklerini nadiren tam anlamıyla kullanan sporcu tipi. Bunlar, antrenörlere ve idarecilere sorun oluşturan tip sporculardır. Sık sık yaralanmalardan ve temelde psikosomatik olan rahatsızlıklardan yakman sporcu tipi, bu tip sporcular kural olarak içe dönüktürler (2). Bizim sporcularımızın çoğunda bir simülasyon hastalığı vardır. Kendilerinin hasta ya da sakat olduğunu söyleyerek başansızlıklarını örtmeye çalışmaktadırlar. Bu simülasyon çok önemli bir düşünce sakatlığı olarak sporumuzu tehdit etmektedir (9).

Spor sakatlıkları ve psikolojik faktörler arasındaki ilişki incelenirken, önce spor "sakatlanmasının tanımını yapmak gerekir. Spor sakatlanması sporcunun egzersiz yapmasına ya da aktivitede bulunmasına en az bir hafta ara vermesine yol açan bir kemik, kas ya da eklem problemi olarak tanımlanmaktadır (5). Spor sakatlıkları belli bir zaman zarfında tanımlanabilen riskli faktörler sonucu ortaya çıkar. Stres ve spor sakatlıkları arasındaki ilişki, stres altında bulunan sporcunun oyuna konsantrasyonunun az olması nedeni ile ortaya çıkmasıdır. Araştırmalar sonucunda sakatlıklar, stres sakatlıkları ve sert sakatlıklar olmak üzere iki kategoride belirlenmiştir. Stres sakatlıkları, tendon sakatlıkları, diz kapağı sakatlıkları, sinovial kese sakatlığı, kas zorlanmaları gibi sakatlıklar kapsarken, sert sakatlıklar ise, burkulma, incinme, berelenme ve çürüme gibi sakatlıklar içerir (6).

Psikolojik açıdan, sakatlanan sporcuların inceleme ve sınırlanmış fiziki aktiflik üzerinde psikolojik etkenlerin incelenmesi konusu önemlidir. Psikolojik yeteneklerin önemi, özellikle 1984 Sarayova (Saraybosna Kış Olimpiyatları, Yugoslavya)'da başarıya ulaşmak sporcu-yu eğitmek, konsantrasyon, zihni dinlendirme ve güven konusunda antrenör ve sporcuların birlikte yaptıkları kriterler sonrası anlaşılmıştır (11). Bu araştırmanın sonucunda, sporcu kendi kendine konuşarak "ne olur, eğer olursa ne olur, olmazsa ne olur" gibi sorular sormaktadır. Sakatlanan sporcuda psikolojik başlanın sebep olduğu değişik hisler ortaya çıkmıştır. Çok sık rastlanan ve uykusuzluk, mide bozukluğu, iştahsızlık, yorgunluk, hareketsizlik gibi somatik şikayetlere yol açan psikolojik baskılardır. Bu problemlerin yanı sıra sakatlıkla mücadele gücünden yoksunluk gibi problemler de ortaya çıkmaktadır (6).

Ciddi spor sakatlanmalarının hepsi psikolojik reaksiyonları beraberinde getirir. Kontrolü olmayı iyice öğrenmiş olan sporcu bile yaralanma durumunda bazı stres semptomları gösterebilir. Uzun süre için çalışmalarını engelleyecek yoğunlukta bir sakatlanmaya manız kalan bir sporcu, genellikle, sakatlığını inkar ya da inanmama, öfkelenme, pazarlık ya da tartışma, depresyon ve yavaş yavaş sakatlığını kabullenme ve uyum sağlama reaksiyonları gösterir (5).

Sakatlık sonrası meydana gelen stres bazı dış ve iç faktörlerle ilgilidir. Kişinin sosyal davranışlarını açıklayabilmek için kişiyi etkileyen dış ve iç faktörlerin birlikte ele alınması ve bunlara aynı yaklaşımda bulunulması gerekir. Sporcunun dış ve iç faktörlerden etkilenmesi de büyük önem taşır. Bu durum ise, onun kişiliğiyle yakından ilgilidir (4).

Dış faktörlerden gelen baskılar; sakatlığının meydana geldiği zaman, sporcunun o anki takımındaki yeri, yarıştığı spor dalı, antrenörü, ailesi takım arkadaşları v.b. sebeplerden kaynaklanan baskılardır. İç faktörlerden gelen baskılar ise, sakatlık yarışma öncesi olmuş ise sporcuyu yarışmaya hazırlanamadığı için psikolojik bir iç baskı altına girer. Sporcuyu birinci planda etkileyen ise kendi düşünceleridir.

Antrenörün, ailenin ve takım arkadaşlarının sporcuya, "takıma ne zaman dönüyorsun, seni özledik" gibi telkin edici sözleri onun cesaretini artırır ve psikolojik yönden üzerindeki baskıyı birazcık olsun kaldırır. Fakat sporcuyu olumsuz yönde de etkileyebilir. Kendini motive etmek sporcunun iyileşmesi üzerinde büyük etki yapar. Eğer kişi kendini motive edemiyorsa onu tedavi eden uzmanlara, ona önderlik ve rehberlik etmek gibi önemli görevler düşer. Çünkü bu kişi kendine psikolojik yönden yeterli olamamaktadır.

Sporde psikolojik uyum, fiziksel uyum ve rehabilitasyon kadar önemlidir. Ülkemizde sporcuların psikolojik bir takım problemleri olduğu bilinmektedir. Özellikle profesyonel futbol dalında psikolojik uyum basan üzerinde olumlu etkisinin olmasına rağmen, bu konuya gerekli önemin verilmediğini söyleyebiliriz.

Spor sakatlanmalarında, sporcuların psikolojik durumları kadar, kulüp çalışanları tarafından bu sporculara sunulacak olan koruyucu ve rehabilitasyon hizmetleri de oldukça önemlidir. Bu hizmetler genellikle, spor koruyucu hekimlik alanına girmektedir.

Spor sakatlanmalar her spor dalına has tipik özellikler taşır. Yaralanmalardan korunma, bunların tedavilerinden daha önemlidir. Kulüp çalışanlarının yaralanmalardan korunma yönünden, sporcuların bilgilendirmeleri, yaralanmalara ve sakatlıklara neden olan faktörlerle sporcunun mücadele etmesini sağlamaları gerekir (3). Futbolcularda düzensiz ve uygunsuz antrenmanların, potansiyel bir yaralanma faktörü olabileceği gözden uzak tutulmamalıdır. Diğer sporculara göre futbolcuların çok daha az esnek oldukları ve çoğunda kas sertliğinin var olduğu gözlenmiştir (3). Futbolcuların sakatlanmalar durumunda, tedavinin yavaş, psikolojik yönden koruyucu hekimlik hizmetlerinin de devreye sokulması gerekmektedir. Çünkü, koruyucu spor hekimliği hiç bir zaman sadece tedavi edici hekimlik hizmetlerinden ibaret değildir. Spor Anatomisi, Spor Fizyolojisi, Spor Fizyopatolojisi, Spor Hijyeni ve Spor Psikolojisi gibi özel öğrenim gerektiren bilim dalları üzerine kurulmuş bir koruyucu hekimlik dalıdır. Bu alanın kullanılması, sakatlanan sporcunun, hem tedavisinin en kısa zamanda olumlu sonuç vermesini, hem de psikolojik uyumunu kolaylaştırır (8).

Bu çalışmada, profesyonel futbolda sakatlanan oyuncuların psikolojik durumları ile sakatlanan sporculara kulüpleri tarafından sunulan hizmetler araştırılarak, özellikle sakatlanmanın psikolojik yönü üzerinde durulmuştur. Böylece futbolcularda, sakatlanma sonucu oluşabilecek psikolojik sorunların giderilmesiyle hem sporcunun, hem kulübün başarı oranının yükseltilebileceği ifade edilmek istenmiştir.

MATERYAL VE METOD

Bu çalışmada, Ankara'da profesyonel futbol liglerinde top oynayan Ankaragücü kulübünden 17, Gençlerbirliği kulübünden 19, Keçiörengücü kulübünden 14 futbolcuya bir anket uygulanmış ve denekler tesadüfi olarak belirlenmiştir. Araştırma grubunun yaş ortalamaları 25 olan 50 profesyonel futbolcudan oluşmuştur. Bu futbolculara tarafımızdan hazırlanan ve 39 soru içeren anket formu uygulanmıştır. Anket sonuçları frekans ve yüzde değerleri belirlenmek suretiyle değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Profesyonel futbolda sakatlanan oyuncu psikolojisi ve kulüpler tarafından sağlanan hizmetleri belirlemek amacıyla yapılmış olan bu çalışmada elde edilen veriler Tablo 1 ve Tablo 2'de verilmiştir.

TABLO 1. Profesyonel Futbolda Sakatlanan Oyuncuların Psikolojik Durumları İle İlgili Soruların Dağılımı

Soru		n	%
1	Sakatlanan sporculara, psikoterapi veya psikolojik tedavi.		
	- Uygulandı	15	30
	- Uygulanmadı	28	56
	- Cevapsız	07	14
	- Toplam	50	100.0
2	Takımı galip durumda iken sakatlanan sporcuların oyuna sakat olarak,		
	- Devam etmeyi düşünen	23	46
	- Devam etmeyi düşünmeyen	21	42
	- Cevapsız	06	12
	- Toplam	50	100.0
3	Takımı mağlup durumda iken sakatlanan sporcuların oyuna sakat olarak,		
	- Devam etmeyi düşünen	27	54
	- Devam etmeyi düşünmeyen	16	32
	- Cevapsız	07	14
	- Toplam	50	100.0
4	Takımı oyuncu değiştirme hakkını kullandıktan sonra sakatlanan sporcuların, oyuna sakat olarak,		
	- Devam etmeyi düşünen	30	60
	- Devame tmeyi düşünmeyen	12	24
	- Cevapsız	08	16
	- Toplam	50	100.0
5	Sakatlanan sporculardan, takıma girememe korkusu ile sakatlığını,		
	- Gizlemeyi düşünen	09	18
	- Gizlemeyi düşünmeyen	35	70
	- Cevapsız	06	12
	- Toplam	50	100.0

Tablo 1 'in devamı

6	Sakatlanan sporculardan, taraftarların tepkisinden çekindiği için sakatlığını, - Gizlemeyi düşünen	02	04
	- Gizlemeyi düşünmeyen	42	84
	- Cevapsız	06	12
	- Toplam	50	100.0
7	Sakatlanan sporculardan sakatlıkları süresince, - Sürekli sakat kalma korkusu düşünen	09	16
	- Futboldan uzak kalma korkusu düşünen	24	42
	- Transfer yapamama korkusu düşünen	11	19
	- iyileşip eski performansına ulaşmayı düşünen	13	23
	- Cevapsız	00	00
- Toplam	57	100.0	
8	Sakatlanan sporculardan, sakatlığı süresince geleceği hakkında, • Sağlığına kavuşmayı düşünen	38	76
	- Antrenörlük veya idarecilik yapmayı düşünen	04	08
	- Başka bir meslekte çalışmayı düşünen	05	10
	- Cevapsız	03	06
	- Toplam	50	100.0
9	Sakatlanan sporculardan, sakatlıkları süresince takımının almış olduğu neticelerde, • Galibiyetlerde payının olduğunu düşünen	07	14
	- Mağlubiyetlerde suçluluk düşünen	08	16
	• Galibiyetlerde sadece sevinen	23	46
	- Cevapsız	12	24
	- Toplam	50	100.0
10	Sakatlanan sporculardan, sakatlanma sonrası antrenörün tepkisi konusunda, • Sakatlanmasına üzüldüğünü düşünen	18	36
	- Takıma faydalı olamayacağı için üzüldüğünü düşünen	17	34
	• İlgisiz kaldığını düşünen	15	30
	- Cevapsız	00	00
	- Toplam	50	100.0
11	Sakatlanan sporculardan, sakatlanma sonrası idarecilerin tepkisi konusunda • Sakatlanmasına üzüldüklerini düşünen	13	26
	- Takıma faydalı olamayacağı için üzüldüklerini düşünen	14	28
	- Tedavisi ile ilgilendiklerini düşünen	10	20
	- İlgisiz kaldıklarını düşünen	09	18
	- Cevapsız	04	08
- Toplam	50	100.0	

Tablo 1 'in devamı

12	Sakatlanan sporculardan, tedavi olduktan sonra futbola başlarken,		
	- Futbolu özlediğini düşünen	29	58
	- Tekrar sakatlanma korkusu düşünen	14	28
	- Cevapsız	07	14
	- Toplamı	50	100.0
13	Sakatlanan sporculardan, tedavi olduktan sonraki başarısızlığını		
	- Daha önceki sakatlığına bağlı olduğunu düşünen	18	36
	- Daha önceki sakatlığına bağlı olmadığını düşünen	26	52
	- Cevapsız	06	12
	- Toplam	50	100.0

TABLO 2: Profesyonel Futbolda Sakatlanan Oyunculara Kulüpleri Tarafından Sağlanan Hizmetler İle İlgili Soruların Dağılımı

Soru		n	%
1	Profesyonel futbol kulüplerinde,		
	- Psikiyatrist veya psikolojik danışman var	02	04
	- Psikiyatrist veya psikolojik danışman yok	48	96
	- Cevapsız	00	00
	- Toplam	50	100.0
2	Psikolojik tedavi ihtiyacı duyan sporculara bu tedaviyi,		
	- Psikiyatrist uyguladı	01	02
	- Psikolog uyguladı	00	00
	• Diğer (antrenör, idareci, ailesi, arkadaşları) uyguladı	05	10
• Cevapsız	44	88	
	- Toplam	50	100.0
3	Sakatlanan sporculara, sakatlıkları süresince psikolojik yönden,		
	- Olumlu konuşmalar yapıldı	37	74
	- Olumlu konuşmalar yapılmadı	05	10
	- Cevapsız	08	16
	- Toplam	50	100.0
4	Sakatlanan sporculara, sakatlıkları süresince psikolojik yönden olumlu konuşmaları.		
	- Antrenörleri yaptı	16	25
	- İdarecileri yaptı	06	09
	- Tedavi eden doktoru yaptı	19	29
	- Tedavi eden masörü yaptı	05	08
	- Arkadaşları yaptı	19	29
	- Cevapsız	00	00
	- Toplam	65	100.0

5	Sakatlanan sporculardan, sakatlık sonrası antrenörlerinden,		
	- Acısını paylaşarak moral vermesini bekleyen	16	27
	- Tedavisine yardımcı olmasını bekleyen	29	48
	- Özlük haklarını savunmasını bekleyen	11	18
	- Cevapsız	04	07
	- Toplam	60	100.0
6	Sakatlanan sporculardan, sakatlık sonrası idarecilerinden,		
	- Acısını paylaşarak moral vermesini bekleyen	18	27
	- Tedavi için yurtdışına göndermelerini bekleyen	10	15
	- Tedavi masraflarını ödemelerini bekleyen	19	28
	- Oynamadığı maçlarda galibiyet halinde pirim vermelerini bekleyen	20	30
	- Toplam	67	100.0

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, Ankara bölgesi profesyonel futbol takımlarından Ankaragücü, Gençlerbirliği ve Keçiörengücü kulüplerinde top oynayan sporculara "profesyonel futbolda sakatlanmış oyuncu psikolojisi ve kulüpler tarafından sağlanan hizmetler" konusunda yapılan araştırmada elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir.

Yapılan araştırmada futbolcuların tamamına yakını (%96) kulüplerinde psikiyatrist ve psikolojik danışman bulunmadığını, yarısından fazlası (%56) sakatlanma sonrası psikoterapi ve psikolojik tedavi görmediklerini belirtmektedirler. Halbuki, psikolojik tedavinin de en azından diğer tedaviler kadar önemli ve tamamlayıcı bir tedavi olduğu bir gerçektir (1, 5). Sakatlanmış futbolcuların %46'lık bir oranı takımı galip durumda iken sakat olarak oyuna devam etmeyi düşünürken, %42'lik bir oran ise sakat olarak oyuna devam etmeyi düşünmemektedir. Bu durum, futbolcularda profesyonel anlayışın tam olarak yerleşmediği şeklinde yorumlanabileceği gibi, sosyal güvencelerinin yeterli olmaması olarak da yorumlanabilir. Araştırma sonuçları sakatlanmış futbolcuların yarısından fazlasının (%54) takımı mağlup durumda iken sakat olarak oyuna devam etmeyi düşündüklerini ortaya koymuştur. Bu durum, Türk futbolcusunun aşın derecede hissi olması, mağlubiyetin getireceği sıkıntıları arkadaşlarıyla paylaşmak istemeleri olarak düşünülebilir. Sakatlanmış futbolcuların büyük bir oranı (%60), takımı oyuncu değiştirme hakkını kullandıktan sonra sakat olarak oyuna devam etmeyi düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu durum, futbolcunun takım arkadaşlarına, kulübe ve taraftarlara karşı olan sorumluluk duygusu olarak yorumlanabilir.

Sakatlanmış futbolcuların %70'lik bir oranı takıma girememesi düşüncesiyle sakatlıklarını gizlemediklerini belirtmektedirler. Sporcuların büyük bir oranının dış baskılan gözle karşı karşıya böyle bir davranış içerisinde oluşları, profesyonelliği gereği olarak değerlendirilebilir. Aynı

zamanda sakatlanan futbolcuların %84'lük bir oranının taraftar tepkisinden çekindiği için sakatlığını gizlemediği belirlenmiştir.

Araştırma sonuçları, sakatlanan sporcuların yanya yalan bir oranının (%42) sakatlıktan süresince sürekli sakat kalma korkusu yaşadıklarını göstermiştir. Ciddi spor yaralanmalarının hepsi psikolojik reaksiyonları da beraberinde getirmektedir. Sporcuda spor hayatının sona ereceği ile ilgili olarak bir anksiyete oluşabilir. Sporcuda bir tür endişe gelişebilir (5).

Sakatlanan sporcuların büyük bir kısmı (%76), sakatlıktan süresince sağlıklarına kavuşmayı düşünmektedirler. Aynı sporcuların sakatlıkları süresince futboldan uzaklaşma korkusu hissetmeleri ise, onların futbolu bir meslek olarak seçtiklerinin göstergesidir. Sakatlıkların sporcu üzerinde yarattığı düşüncelerden birisi de, sakatlanma süresince performansını kaybedeceği ve kısa sürede bunu tekrar kazanamayacağı, ayrıca bu sakatlığın ileride tekrar etmesi ya da onu çalışmalar veya müsabakalar esnasında rahatsız edeceği korkusudur (4). Bu durumda olan sporcuların kendi kendilerine yetemedikleri de bir gerçektir. Sporcuya psikolojik tedavi yönünden yardımcı olmak gerekir. Araştırma grubunun büyük bir kısmının sakatlıktan süresince takımın almış olduğu mağlubiyetlerde üzüldüğü, galibiyetlerde sevinmeleri, onların takımlarına karşı sorumluluk duygusunun çok fazla olduğunun göstergesi olarak kabul edilebilir.

Araştırma grubunun %36'lık bir oranı, sakatlanma sonrasında, antrenörünün sakatlandığına üzüldüğünü düşünürken, %34'lük bir oran ise, antrenörün, sporcunun takıma faydalı olamayacağı için üzüldüğünü belirtmişlerdir. Oranlar değerlendirildiğinde, profesyonel futbolda antrenör sporcu etkileşiminin pek iyi olduğu söylenemez. Sporcular genellikle yaptıkları iş gereği gerilime girme eğilimindedirler. Antrenör bu tip gerginlikleri, sporcunun korkularını, engellenme duygusunu, günlük krizlerini karşılayıp yatıştırarak beceride bir kimse olmalıdır (5).

Sakatlanan futbolcuların %58'i, tedavi olduktan sonra futbola başlarken, futbolu özlediğini düşünürken, %28'i ise tekrar sakatlanma korkusu yaşamaktadır. Sakatlanmış bir sporcunun rehabilitasyonunda hem fiziksel hem de fizyolojik faktörler gözönüne alınmalıdır. Fiziksel olduğu kadar psikolojik rehabilitasyon da önemlidir. Psikolojik bir yara, fiziksel bir yara gibi gözle görülmez. Bu yönden sporcuya daha fazla önem verilmeli, rahatlatılmalı ve spora dönmeye konsantre edilmelidir (10). Araştırma sonuçları, sakatlanan futbolcuların, tedavi olduktan sonraki başarısızlıklarının, daha önceki sakatlığa bağlı olmadığını düşündüklerini ortaya koymuştur. Bu ise; futbolcunun sakatlığını kabullenemediğini göstermektedir (5).

Araştırma sonucunda, profesyonel futbol kulüplerinin %96'sında psikiyatrist ve psikolojik danışmanın olmadığı tespit edilmiştir. Futbolcuların sakatlanma durumlarında, tedavinin yanısıra psikolojik yönden koruyucu hekimlik hizmetlerinin de devreye sokulması gerekmektedir (8). Profesyonel kulüplerin böyle önemli bir konuyu ihmal etmiş olmaları oldukça düşündürücü olarak değerlendirilmektedir. Psikolojik tedavi ihtiyacı duyan sporculara, bu tedavinin kimin tarafından yapıldığı şeklindeki soruyu, futbolcuların %88'nin cevapsız bıraktıkları görülmüştür. Bu durum, psikolojik tedavi gören insanların toplumumuzca yanlış değerlendirildiğinin, futbolcular üzerindeki olumsuz etkinin sonucu olarak yorumlanabilir.

Sakatlanan sporcuların büyük bir oranına (%74) sakatlıkları süresince psikolojik yönden olumlu konuşmaların yapıldığı, bu konuşmaların %29'unu tedavi eden doktorun, %29'unu arkadaşlarının, %25'ini ise antrenörlerinin yaptığı tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalar, sporcuların sakatlıkları süresince iç ve dış baskıların altında kaldığını, belirli süre sonra sporcunun kendi kendine yetemediğini, bu aşamadan sonra kulüp çalışanlarının, antrenörün ve doktorun psikolojik yönden sporcuya yardımcı olmalarının sporcuyu rahatlatacağını ve onun daha çabuk sakatlıktan kurtulup, oynayabilir duruma gelebileceğini göstermektedir (3, 4, 5). Sakatlanan futbolcuların %48'lik bir oranı, antrenörlerinden tedavileri süresince yardım beklerken, %30'luk bir oranının ise sakatlık sonrası oynamadığı maçlarda da galibiyet halinde prim verilmesini bekledikleri tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; profesyonel futbol liglerinde top oynayan futbolculara sakatlıkları süresince yalnız tedavi hizmetlerinin sunulduğu, normal tedaviden çok daha önemli olan psikolojik tedavi hizmetlerinin ihmal edildiği belirlenmiştir.

KAYNAKLAR

1. Akgün, N.: Spor, Sağlık ve Spor Hekimliği, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1986.
2. Başer, E.: Uygulamalı Spor Psikolojisi, MEGSB, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, Yayın No :31, Ankara 1986.
3. BÖBER, R.: Spor Yaralanmalarında Korunma, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1986.
4. Çakiroğlu, T.: Antrenör- Sporcu İlişkileri ve Başarıda Spor Psikolojisinin Önemi, (Yayımlanmamış Master Tezi), Gazi Univ., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1987.
5. Cengizlier, İ., HASÇELİK, Z., ÖZKER, R.; "Sporcularda görülen Davranış Biçimleri ve Zihinsel Uygunluk", Spor Hekimliği Dergisi, Cilt: 24, Sayı:1, Mart 1989.
6. Lysens. R., VANDEN, Auweele - OSTYN, M.: "The Relationship Between Psychological Factors and Sports Injuries", Journal of Medicine, (Çev. Öztan, N.) Leuven, 1986.
7. Özbaydar, S.: İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi, Serbest matbaası, İstanbul, 1983.
8. Sungur, C: Spor Koruyucu Hizmetleri ve Hijyen, G.S.A. (Yayımlanmamış Ders Notları). Ankara, 1975.
9. Uras. A.: Milliyet Gazetesi. Sayfa: 15. Sütun: 6 y, 6 Mayıs 1990.
10. Uslu. B.: Sportif Yaralanmalar, GSGM Spor Eğitimi Daire Başkanlığı, Yayın No: 96, Ankara. 1990.
11. Weiss. M. Maureen-Troxel, K. Richards.: "Psychology of the Injured Athlete", Athletic Training, S:2, Philadelphia, 1986.